

DEMNIȚATE

CEREȚI DEMNIȚATE

CEREȚI DEMNIȚATE CE

STOP EVACUĂRILOR FORTATE ALE RŌMILO ÎN EUROPA

**LOCUINȚA ESTE UN
DREPT AL OMULUI**

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Guvernele europene evacuează forțat mii de oameni din casele lor. Ele își nesocotesc obligațiile ce le revin în temeiul dreptului internațional și comit încălcări ale drepturilor omului.

Evacuările forțate sunt acte de cruzime, umilitoare și încălcă dreptul internațional. În Europa, ele sunt mult prea frecvente și îi afectează pe cei mai puțin capabili să reziste. Majoritatea celor evacuați forțat sunt oameni care trăiesc în sărăcie sau la periferia societății. Romii sunt o astfel de țintă ușoară; adesea, ei sunt săraci, excluși social și tratați cu ostilitate de către public. Romii sunt cea mai numeroasă și una dintre cele mai dezavantajate minorități din Europa. Între 10 și 12 milioane în regiune, circa 6 milioane în Uniunea Europeană. Mulți trăiesc cu frica de a fi scoși cu forța din casele lor. Ei sunt supuși discriminărilor și uneori sunt tratați ca niște infractori. Acesta este motivul pentru care guvernele îi pot evacua fără a acorda prea multă atenție drepturilor omului.

Efectele evacuărilor forțate sunt catastrofale. Oamenii își pierd bunurile personale, legăturile sociale, precum și accesul la locul de muncă și servicii, cum ar fi școli și spitale. Oamenii pot rămâne fără adăpost și pot ajunge în situații mai precare decât înainte.

Amnesty International, împreună cu alte organizații, a documentat evacuări forțate ale comunităților de romi în Bulgaria, Republica Cehă, Franța, Grecia, Italia, Macedonia, România, Serbia, Slovacia și Slovenia.

În întreaga regiune, comunităților de romi li se refuză frecvent accesul egal la locuire adecvată, educație, sănătate, apă și servicii de igienă. Discriminarea pe piața muncii constituie adesea pentru ei un obstacol în găsirea unui serviciu care să le permită să plătească o chirie la prețul pieței. Fiind efectiv excluși de la accesul la locuințe sociale, ei nu au de ales decât să-și găsească un spațiu de locuit oriunde se poate - de multe ori în așezări informale. Fără securitatea posesiei, ei sunt vulnerabili în fața evacuărilor forțate și a altor încălcări ale drepturilor omului.

În majoritatea cazurilor de evacuări forțate, autoritățile nu fac nici o încercare de a le oferi locuitorilor romi locuințe alternative adecvate, iar multe familii continuă să trăiască în locuințe temporare și improvizate, ani de zile după ce au fost evacuate. Multe riscă de asemenea să fie evacuate forțat în mod repetat. În condițiile în care au o șansă chiar mai redusă de a-și găsi un loc de muncă permanent și a-și forma rețele stabile de sprijin, romii riscă să devină tot mai săraci și mai marginalizați.

În cazurile rare în care romii primesc locuințe alternative, acestea sunt deseori segregate de restul orașului, lângă halde sau rampe de gunoi sau zone industriale și cu deșeuri toxice.

Comunitățile de romi încearcă să își revendice drepturile. Guvernele din Europa au acționat și continuă să acționeze prin încălcarea standardelor regionale și internaționale în domeniul drepturilor omului, inclusiv a Convenției europene a drepturilor omului și Pactului internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale. Este timpul să se pună capăt acestei nedreptăți.

© Sanja Knežević

CE SUNT EVACUĂRILE FORȚATE?

O evacuare forțată este îndepărtarea persoanelor împotriva voinței lor, din casele sau de pe terenurile pe care le ocupă, fără protecție juridică și alte garanții.

Evacuările nu ar trebui să fie efectuate decât după ce au fost explorate toate alternativele viabile, după purtarea unor consultări reale cu comunitățile afectate și după implementarea procedurilor de protecție. În special, orice evacuare ar trebui precedată de un preaviz adecvat și rezonabil pentru persoanele afectate, și nimeni nu ar trebui să rămână fără adăpost sau vulnerabil la alte încălcări ale drepturilor omului, ca o consecință a evacuării. În cazul în care cei afectați sunt în măsură să își poarte singuri de grijă, guvernul trebuie să asigure o locuință alternativă adecvată, reinstalarea sau accesul la un teren fertil.

Nu orice evacuare care este efectuată prin forță constituie o evacuare forțată. Dacă sunt respectate garanțiile corespunzătoare, o evacuare legală care implică utilizarea forței atât timp cât este necesar, proporțională și rezonabilă, nu încalcă interdicția privind evacuările forțate.

deasupra: Locuitori romi asistă la evacuarea forțată a taberei lor din Belgrad, Serbia, cunoscută sub numele de „Blocul 72”, martie 2012.

copertă: Un băiat privește cum un excavator distruge case timpul evacuării forțate de la Casilino 900, Italia, 2009.

© Christian Minelli

FRANȚA

Tabără de romi în apropierea Boulevard du Mont d'Est
în Noisy-le-Grand, Paris, iunie 2012.

NICI O ALTERNATIVĂ LA LOCUITUL PE STRĂZI

„Dacă vine poliția, va trebui să ne luăm saltelele și să dorim pe stradă.”

Tedor, un rom de naționalitate română, a locuit cu alte aproximativ 200 de persoane într-o așezare informală din Noisy-le-Grand, din suburbiile Parisului. La fel ca și alți romi din așezările informale din regiunea Ile-de-France, Tedor a trecut prin evacuări forțate repetate din alte tabere, fără să i se fi oferit un spațiu alternativ de locuit.

La 13 iunie 2012, instanțele de judecată au declarat că tabăra putea fi evacuată după o perioadă de trei luni. Potrivit declarațiilor locuitorilor așezării, în septembrie 2012 au venit de mai multe ori polițiștii în civil care le-au spus să plece, dar fără să le dea vreun preaviz oficial, fără consultarea lor corespunzătoare sau fără a le pune la dispoziție locuințe de urgență. Date fiind experiențele lor din evacuările trecute, inclusiv incidente în care poliția a intervenit folosind gaze lacrimogene, și faptul că nu erau siguri de data exactă a evacuării, locuitorii nu au putut să doarmă zile în șir.

La 15 octombrie, la 8 dimineața, așezarea informală de la Noisy-le-Grand a fost evacuată. Aproximativ 10 utilitare de poliție au înconjurat tabăra și le-au dat locuitorilor o oră să-și adune lucrurile. Cei 150 romi care încă mai locuiau în tabără, inclusiv 60 de copii, au rămas fără adăpost. Ei au stat toată ziua în fața Primăriei, dar primarul nu i-a primit. După ce și-au petrecut noaptea acolo, poliția i-a silit să se mute în comuna învecinată, Champs-sur-Marne. În cele din urmă, grupul s-a împrăștiat, la finele lunii octombrie o parte aflându-se în adăposturi primite din partea unor persoane particulare și a unor ONG-uri, iar o altă parte în diferite locuri unde s-au putut instala.

GRECIA

Evacuarea forțată a locuitorilor romi din Votanikos, Grecia, 1 iunie 2007.

NEVOIȚI SĂ SE MUTE DIN LOC ÎN LOC

În ultimul deceniu, autoritățile locale din Grecia au evacuat forțat un mare număr de familii de romi și au continuat să ignore obligațiile țării în temeiul dreptului internațional, de a oferi locuințe adecvate tuturor locuitorilor. Printre cei evacuați au fost multe familii de romi care locuiau în condiții cumplite în Votanikos, o zonă din apropierea centrului Atenei.

În iunie 2007, peste 100 de familii de romi au fost evacuate forțat de pe terenul unde locuiseră de 10 ani, pe strada Aghiou Polykarpou din Votanikos, Atena. Cum autoritățile nu le-au oferit nici un spațiu de locuit alternativ, mai multe familii s-au mutat într-o fabrică părăsită din apropiere. Câteva zile mai târziu, poliția i-a evacuat de acolo forțat. Nici atunci, autoritățile nu au încercat să le ofere un spațiu adecvat alternativ de locuit. Câteva luni mai târziu, ei au fost evacuați forțat pentru a treia oară după ce se mutaseră pe terenul deținut de o societate privată în Aegaleo, Atena. În ianuarie 2008, au fost mutați din nou.

Un incendiu izbucnit la 14 august 2012 a distrus o mare parte a taberei de romi situată pe strada Salaminias din Votanikos. La 17 august 2012, poliția a curățat zona și i-a evacuat forțat pe cei care rămăseseră în tabără. Potrivit ONG-ului Greek Helsinki Monitor, niciunul dintre romii care și-a pierdut locuința fie în urma incendiului, fie a evacuării, nu a primit de la autorități vreo ofertă de spațiu alternativ adecvat de locuit.

CUNOAȘTEȚI-VĂ

Aveți dreptul la protecție împotriva evacuărilor forțate, fie că închiriați direct sau în leasing, aveți în proprietate sau ocupați casa sau terenul pe care aceasta este construită.

Guvernul dumneavoastră, ca atâtea altele din întreaga lume, s-a angajat să vă protejeze dreptul la o locuință adecvată, dreptul la viață privată și alte drepturi ale omului. Acest lucru înseamnă că este obligat să nu vă evacueze forțat din locuința dumneavoastră.

Guvernul dumneavoastră nu ar trebui să vă evacueze decât după ce a finalizat o serie de etape, printre care:

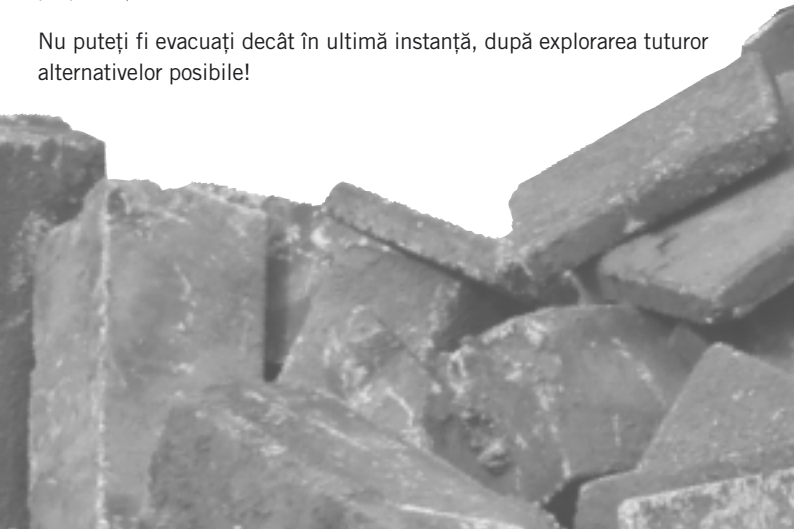
- să vă dea un preaviz adecvat, în scris, privind data evacuării.
- să vă ofere informații privind evacuările propuse și destinația planificată a terenului sau clădirii, dacă sunteți evacuați.
- să vă dea ocazia de a contesta ordinul de evacuare, inclusiv prin furnizarea de informații despre căile legale de atac și asistență juridică, în cazul în care aveți nevoie de ea pentru a solicita despăgubiri de la instanțele de judecată.
- să se asigure că nu rămâneți fără adăpost, dacă nu vă puteți permite să vă mutați în altă parte.

■ să vă coopteze la acest proces, de la început până la sfârșit. Guvernul dumneavoastră ar trebui să vă implice într-un proces deschis de consultare reală, în care vă sunt furnizate toate informațiile relevante, inclusiv cu privire la opțiunile în materie de reinstalare, într-un limbaj și o formă pe care să le înțelegeți, și să vă dea ocazia de a vă exprima opiniile privind opțiunile propuse și de a sugera planuri alternative.

■ să se asigure că, dacă sunteți strămutați, sunteți protejați de evacuări forțate și aveți acces la servicii și infrastructură, cum ar fi apă, o sursă de energie pentru gătit, încălzire și iluminat și servicii de igienă. Spațiul unde locuiți trebuie să fie accesibil din punct de vedere financiar, să vă protejeze de vremea de afară și să vă ofere siguranță fizică. Locația trebuie să vă permită accesul la locul dumneavoastră de muncă, la educație, îngrijirea sănătății, precum și la alte servicii, și nu trebuie să fie situat deasupra sau în apropierea surselor de poluare.

■ să vă ofere despăgubiri pentru orice pierderi, cum ar fi pierderea proprietății sau a bunurilor.

Nu puteți fi evacuați decât în ultimă instanță, după explorarea tuturor alternativelor posibile!

DREPTURILE!

În timpul evacuărilor, trebuie:

- să vi se acorde un răgaz rezonabil pentru a vă muta obiectele personale și, dacă doriți, pentru a recupera materialele de construcție sau de alt fel din locuința dumneavoastră.
- să știți că există o serie de norme care guvernează comportamentul poliției și al altor oficiali implicați în efectuarea evacuărilor și modul în care poate fi efectuată evacuarea. De exemplu, evacuările nu ar trebui efectuate în condiții meteo nefavorabile, în timpul festivalurilor sau sărbătorilor religioase, înaintea alegerilor sau pe durata sau cu puțin timp înainte examenelor școlare.
- să știți că oficialii guvernamentali trebuie să fie prezenți în timpul evacuării și că aceștia trebuie să se identifice în mod clar și să prezinte autorizația oficială pentru acțiunea de evacuare.
- să știți că demolarea locuinței dumneavoastră nu ar trebui să aibă loc înainte să fiți mutați în locuințe alternative adecvate.

Locuințe alternative adecvate

Statul are datoria de a se asigura că nimeni nu rămâne fără adăpost sau vulnerabil la alte încălcări ale drepturilor omului, din cauza unei evacuări. Dacă nu vă permiteți sau nu puteți obține o locuință alternativă pentru dumneavoastră și familie, autoritățile trebuie să vă ofere locuințe alternative adecvate.

ITALIA

Familii evacuate forțat din tabăra Tor de'Cenci, septembrie 2012.

© Piero Cruciatti

DOAR TABERE PENTRU ROMI

„Municipalitatea ne-a spus că ne dă afară cu forța de aici și că nu rămâne nimeni... N-am avut de ales.”

Comunitățile de romi au fost supuse în mod regulat evacuărilor forțate în Italia. Închiderea taberei Tor de'Cenci, în cadrul „Planului Nomad” al autorităților de la Roma, este un exemplu clar al acestei politici discriminatorii, care promovează segregarea etnică.

Tabăra Tor de'Cenci a fost deschisă de autoritățile locale în 1995, pentru cazarea unui număr de aproximativ 350 de romi evacuați dintr-o altă tabără. Mulți copii au crescut în tabără și frecventau școlile din zonă. Cu toate acestea, în 2008, autoritățile locale au anunțat închiderea Tor de'Cenci. De atunci, autoritățile au neglijat întreținerea taberei și nu au inițiat consultări reale cu locuitorii. Singura alternativă de cazare oferită locuitorilor a fost strămutarea în alte tabere „autorizate”.

Locuitorii s-au opus strămutării, dar fără nici un rezultat. La sfârșitul lunii iulie 2012, primarul a dispus închiderea taberei. Unele familii au contestat decizia primarului, dar decizia Tribunalului de primă instanță le-a fost nefavorabilă, iar primarul a trimis buldozerele înainte ca familiile să fi putut introduce recurs. Până la începutul lunii octombrie, toți locuitorii au fost transferați fie în tabăra La Barbuta, fie în Castel Romano. Ambele tabere erau împrejmuite, aveau camere de supraveghere și patrulare, erau situate în afara orașului, departe de serviciile esențiale și cu acces foarte limitat la rețeaua de transport în comun.

Deși foștii locuitori din Tor de'Cenci au dorit să primească locuințe sociale, șansele lor au fost limitate. Taberele continuă să fie singura opțiune locativă oferită romilor de autoritățile locale.

ROMÂNIA

Familii locuind în noua așezare din Pata Rât, de la marginea orașului Cluj-Napoca, septembrie, 2011.

© Mugur Vărzariu

MUTAȚI DEPARTE DE ORAȘ

La 17 decembrie 2010, aproximativ 76 de familii, majoritatea de romi, au fost evacuate forțat de autoritățile locale din Cluj-Napoca, din locuințele lor de pe strada Coastei, din centrul orașului Cluj-Napoca. Locuitorii au avut la dispoziție o zi să-și împacheteze lucrurile și să se mute în zona Pata Rât, de la marginea orașului, în apropierea unei gropi de gunoi și a unui fost depozit de deșeuri chimice.

Odată ajunse la Pata Rât, 40 de familii au primit spații de locuit alternative, câte o cameră de familie, iar celelalte 36 de familii au fost lăsate fără adăpost. Familiile care au primit o cameră împart toaleta comună cu alte trei familii.

Autoritățile le-au spus familiilor care nu au primit spații alternative de locuit să „construiască ceva” pe parcelele de teren de lângă unitățile de locuit existente. Unii au construit locuințe improvizate, însă numai cu acordul verbal al municipalității și fără nici un titlu oficial asupra terenului, trăiesc zilnic cu frica de a nu fi evacuați din nou. Alții nu își pot permite să construiască ceva și sunt nevoiți să-și caute adăpost la rude sau prieteni în camere deja aglomerate sau în oraș.

Cea mai apropiată stație de autobuz este la o distanță de aproximativ 2,5 km, ceea ce le restrânge mult accesul la școli, locuri de muncă, asistență medicală și alte servicii esențiale.

În urma evacuării, strada Coastei a rămas goală. Ulterior o parte a fost transformată de municipalitate în loc de joacă.

SERBIA

Evacuarea forțată a așezării de romi din Belvil,
Belgrad, 26 aprilie 2012.

© Amnesty International

ÎNCĂLCĂRILE CONTINUĂ

La 26 aprilie 2012, autoritățile municipale au evacuat forțat 240 de familii de romi care locuiau în așezarea informală Belvil din Belgrad, Serbia. Evacuarea a fost efectuată pentru amenajarea unor drumuri de acces către podul peste Sava.

Din 2009, aproximativ 2.700 de romi au fost evacuați forțat de către autoritățile de la Belgrad; evacuarea de la Belvil evidențiază nerespectarea repetată de către autoritățile de la Belgrad a standardelor privind drepturile omului.

Un număr de familii evacuate din Belvil au fost trimise în „așezări-container” din jurul Belgradului, care nu corespund standardelor internaționale privind adecvarea locuințelor. Aceste așezări se află la periferia Belgradului și sunt segregate de populația majoritară. Amplasarea lor, distanța față de centrul orașului și costurile transportului în comun limitează șansele găsirii unui loc de muncă sau accesul la alte servicii.

Restul familiilor evacuate au fost trimise în sudul Serbiei, unde fuseseră înregistrate anterior. Acolo, acestea s-au confruntat cu noi încălcări ale drepturilor omului, cum ar fi lipsa unui adăpost, încălcarea drepturilor la acces la apă și servicii de igienă, precum și încălcarea drepturilor lor la libertatea de circulație și la muncă.

În aprilie 2012, Comisia Europeană a alocat 3,6 milioane de euro pentru furnizarea de locuințe permanente pentru familiile evacuate din așezările informale. Cu toate acestea, majoritatea amplasamentelor propuse pentru noile unități locative sunt departe de centrul orașului, au acces limitat la mijloacele de transport în comun, prezintă oportunități minime sau inexistente de angajare și ar putea duce la segregarea rasială a romilor.

Până când reinstalarea permanentă a familiilor din Belvil este soluționată în conformitate cu standardele internaționale, nedreptățile continuă.

„PRIMARUL NE-A ARUNCAT AFARĂ DIN ORAȘ”

În august 2012, fără prea multă atenție din partea opiniei publice, municipalitatea din Piatra Neamț a evacuat forțat aproximativ 500 de locuitori romi de pe strada Muncii, din oraș, și i-a mutat în noile „locuințe sociale” situate la aproximativ 7 km distanță, separate de oraș de o zonă industrială. Condițiile de pe strada Muncii erau extrem de precare, fără energie electrică și cu o singură pompă de apă. Oamenii au sperat că noul „cartier” numit Văleni 2 avea să le ofere condiții mai bune. La sosire însă, au constatat că acest cartier nu avea facilitățile de bază, cum ar fi iluminatul stradal sau un drum adecvat de acces.

Dusia este unul dintre locuitorii care au reprezentat comunitatea în discuțiile cu autoritățile locale, înainte de evacuare. Ei au cerut să nu fie mutați, însă cererea lor a fost respinsă. „Chiar dacă refuzam să venim aici, ne-ar fi adus cu forța.” Totuși, când au ajuns, și-au dat seama că, pe lângă faptul că noile case erau izolate complet de restul orașului, nici nu erau conectate la rețeaua de electricitate. Odată cu lăsarea serii, cartierul s-a scufundat în întuneric.

Privind luminile orașului din depărtare, ochii Dusiei s-au umplut de lacrimi. „Acolo [pe strada Muncii], era ceva mai bine. Acum chiar că suntem excluși din societate.” Dusia a spus că vor să se întoarcă pe strada Muncii „chiar și fără apă, fără nimic, decât să stăm aici. Noi nu vrem să ne înregistrăm cu domiciliul aici. Am crescut în oraș, copiii noștri au crescut în oraș ... și acum am ajuns la marginea pădurii, izolați de lume - de ce? De fapt, primarul a vrut să ne arunce afară din oraș, ca să nu mai vadă romi. Și așa s-a întâmplat.”

deasupra: Dusia a fost evacuată de trei ori. Ea își reprezintă comunitatea de pe strada Muncii, Piatra Neamț, 2012.

RECOMANDĂRI

Amnesty International face un apel către guvernele din Europa:

- să pună capăt imediat evacuărilor forțate și să se asigure că toate evacuările se fac cu respectarea standardelor internaționale și regionale, inclusiv a principiilor de bază și liniilor directoare pentru evacuările și relocărilor bazate pe dezvoltare.
- să interzică clar, prin lege, evacuările forțate și să vegheze la respectarea acestei interdicții.
- să ia măsuri concrete pentru a asigura un anumit grad de securitate a posesiei pentru toate persoanele lipsite în prezent de această protecție, inclusiv prin reglementarea sau aducerea la zi a situației așezărilor, în consultare cu comunitățile afectate, asigurând accesul la servicii esențiale pentru drepturile omului, cum ar fi apă curată, servicii de igienă, educație și îngrijirea sănătății.
- să ofere numai spații alternative de locuit care respectă standardele internaționale, asigurându-se că opțiunile pentru reinstalare urmăresc reducerea segregării și includ accesul la locuințe sociale și alte programe locative.

Amnesty International face un apel către Uniunea Europeană (UE) să facă uz de toate puterile pe care le are la dispoziție, pentru:

- a se asigura că romii nu sunt vizați de evacuări forțate, nu sunt strămutați în locuințe segregate sau inadecvate sau nu suferă din cauza accesului discriminatoriu la locuințe sociale în nici unul din statele sale membre;
- a monitoriza în mod eficient utilizarea fondurilor sale, inclusiv prin intermediul Băncii Europene de Investiții, precum și de către autoritățile naționale, pentru a se asigura că fondurile UE nu contribuie sau nu conduc la încălcări ale drepturilor omului, cum ar fi evacuările forțate, și că finanțarea programelor locative nu sprijină discriminarea sau segregarea.

© Joshua Gross, Joshua Tree Photography

Acțiune publică de Ziua Mondială a Habitatului la Cluj-Napoca, 3 octombrie 2011.

amnesty.org/roma

Amnesty International este o mișcare globală având peste 3 milioane de simpatizanți, membri și activiști în peste 150 de țări și teritorii, care militează pentru încetarea încălcărilor grave ale drepturilor omului.

Viziunea noastră este ca fiecare persoană să se bucure de toate drepturile înscrise în Declarația universală a drepturilor omului și de alte standarde internaționale privind drepturile omului.

Suntem independenți de orice guvern, ideologie politică, interes economic sau religie și suntem finanțați în principal de membrii noștri și prin donații publice.

aprilie 2013
Indice: EUR 01/004/2013
Romanian

Amnesty International
International Secretariat
Peter Benenson House
1 Easton Street
London WC1X 0DW
United Kingdom
www.amnesty.org